

Újpest építkezései

244

Város a fővárosban

A mai Újpest területén 1830 előtt mindössze három ház állt: egy erdőszlak, egy csőszlak és a megyeri csárda vendégfogadó épülete. Határa a Károlyi-uradalomhoz tartozott. Nevét először 1838-ban írták le ekként, s akkoriban „iparoslegények és házi cselédek” lakóhelyeként tartották számon. A kiegyezés után években lendületes fejlődés kezdődött itt: gyárak települnek, s megindul a lóvasút. Rohamosan

hivatali rezidenciája azonban — a mai tanácsháza — a városi ranghoz méltó szép épület. Azóta a polgármesteri lakásból tanács-termet alakítottak, a régmúltból azonban megőrizték az elnök bútorait. Nézem az impozáns méretű, mozdíthatatlannak látszó íróasztalt. A tanácselnök mosolyog:

— A hagyományok szerint azért volt a polgármesternek ilyen íróasztala, hogy az instal-

át, lebontottunk háromezer-hétszázat. Három új lakótelep épült, üzemhálózattal, kiegészítő létesítményekkel. Elkészült a piac, a régen várt vasúti felüljáró, tartoztuk a víztornyot, s új gyógyfürdőt avattunk.

Ezer munkáslakás

Aztán a jelenre és a közeli jövőre terelődik a szó. Az ötödik ötéves tervben 2300 új lakás épül, és ugyanannyit bontanak le, mint korábban. Sok a jogos lakásigénylő — hétezeret tartanak számon —, s a kerület vezetői szeretnék, ha minél többen maradhatnának itt, megszokott környezetükben. Az Egyesült Izzó és más üzemek támogatásával ezer munkáslakás építéséről határoztak. Gyermekkorházzal bővül a Károlyi-kórház, s így a gyógyintézet a jövődő észak-pesti kórház magja lesz. A tervek szerint Újpesten adják át az ország legeszebb, legmodernebb művelődési központját is. Új bölcsődét építenek, s arról tárgyalnak, hogy üzemházakat létesítenek. És a metró eljut majd az Elmunkás térig, aztán onnan Újpalotáig.

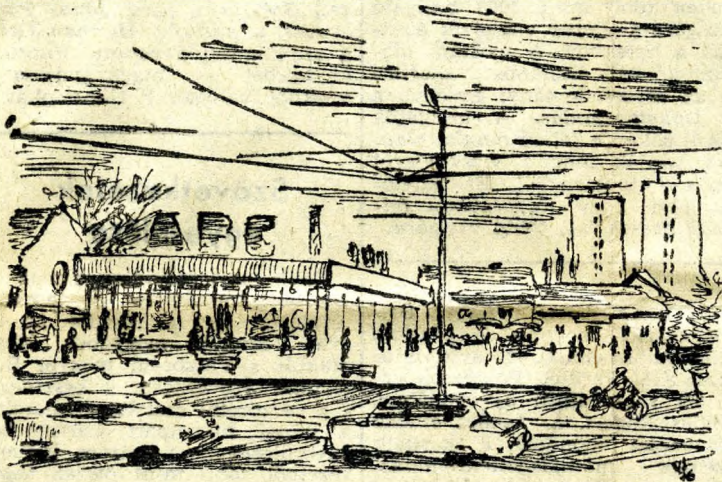
— Csoportosítottuk a teendőket — mondja a tanácselnök. — Azon vagyunk, hogy az adóbevételekből, az üzemek kerületet segítő hozzájárulásaiból összegyűlt forintokat, a központi eszközökkel, természetesen felhasználjuk. Mielőbb meg akarjuk szüntetni az ellentmondást, miszerint a kerület több részén ragyogó lakótelepek épülnek, a perifériák viszont elmaradtak. Ugyancsak fontos feladatunk, hogy minimálisra csökkentsük a kerület burkolatlan útjainak számát.

Tengernyi tennivaló

Nem irigylésre méltó az újpesti tanács helyzete. Az apparátusban sok a fiatal dolgozó, aki még csak tanulja a városigazgatást. A tanácselnök maga is fél éve tölti be tisztségét. Igaz, igen jól ismeri Újpesteit, évtizedek óta él és dolgozik itt, korábban a Chinoin pártszervezetének titkára volt.

— Az intenzív munka — mondja a befejezésül — sok hasznos tapasztalat szerzésére ad lehetőséget. És a tengernyi tennivaló közben hamarabb megedződünk. A kerület pedig most alakul igazán várossá a fővárosban.

Juhász Erzsébet

nő a lakosság száma. A század elejére Újpest már városnyi méretű nagyközség; 1907-ben rendezett tanácsú, 1929-től megyei jogú város. Ahol a hazai munkásmozgalom-történet fényes lapjait írták.

Feledve a múltat

Ma Újpeestetnek — Budapest IV. kerületének — 75 ezer lakosa van. 1950-ben városként csatlakozott a fővároshoz, a falusias peremkerületekhez képest nagy előnyökkel, de hátrányokkal is.

— Volt vízvezeték-hálózatunk, viszonylag kiépített közművünk és villamosközlekedésünk — mondja erről Újpest tanácselnöke, Kovács Ferenc. — Azonban munkásvárosról lévén szó, a lakásállomány, enyhén szólva, nyomorúságos volt. A felszabadulás előtt a munkásotthonok csaknem nyolcvan százaléka egy helyiségből vagy szoba-konyhából állt, a statisztika szerint az emberek átlagosan ötödmagukkal laktak egyetlen szobában, többnyire földszintes vályogházakban. A régi újpesti polgármesterek

laciózó munkások ne tudják ráborítani...

De hagyjuk a rossz emlékeket... Az Újpestre látogatónak ma úgy tetszik, hogy az egész kerület egyetlen, hatalmas építkezés. Angyal föld felől érkezve szép új lakótelep fogadja az errefarót. Az autóbuszok tereldutaikon közlekednek, s a villamosoknak sem könnyű: tucatnyi helyen folyik a vágánycsere, az útépités. A főútvonalak négyásvos fő közlekedési úttá alakulnak, ennek előkészületeit láthatjuk most.

Újpest rekonstrukciója viszonylag későn, 1974-ben kezdődött. A késedelemről szólva Kovács Ferenc elmondja, hogy sokáig nem is volt szükség az ilyenfajta munkákra: hiszen kielégítő volt a közmű- és infrastrukturális ellátottság.

— De változatlanul súlyos gondokat okozott a lakások elavultsága, s közben elhasználódtak a vezetékek, a csatornák, a csövek, a sinek. És így már nem halaszthattuk tovább a teljes rekonstrukciót. Az első ütemben, a negyedik ötéves terv végére, két-ezer-háromszáz új lakást adtunk